

Υπόθεση C-604/21

Αίτηση προδικαστικής αποφάσεως

Ημερομηνία καταθέσεως:

28 Σεπτεμβρίου 2021

Αιτούν δικαστήριο:

Tribunal Administrativo e Fiscal de Braga, Juízo Administrativo Comum (Πορτογαλία) [διοικητικό και φορολογικό δικαστήριο της Braga, τμήμα διοικητικών υποθέσεων]

Ημερομηνία της αποφάσεως του αιτούντος δικαστηρίου:

14 Σεπτεμβρίου 2021

Προσφεύγουσα:

Vapo Atlantic, S.A.

Καθού:

Entidade Nacional para o Sector Energético, E.P.E. (ENSE)

Διοικητικό και φορολογικό δικαστήριο της Braga

Τμήμα διοικητικών υποθέσεων

ΑΙΤΗΣΗ ΠΡΟΔΙΚΑΣΤΙΚΗΣ ΑΠΟΦΑΣΕΩΣ

ΑΡΘΡΟ 267 ΣΛΕΕ

**

I - Αιτούν δικαστήριο

Διοικητικό και φορολογικό δικαστήριο της Braga — Τμήμα διοικητικών υποθέσεων

Διαδικασία υπ' αριθ.: 860/21.IBEBRG

[παρλειπόμενα]

**

II - Διάδικοι [παρλειπόμενα]

- **Προσφεύγουσα:** VAPO ATLANTIC, S.A., [παρλειπόμενα] Guimarães.

[παρλειπόμενα]

- **Καθού φορέας:** ENTIDADE NACIONAL PARA O SETOR ENERGÉTICO, E.P.E. (ENSE), [παρλειπόμενα] Λισσαβόνα.

[παρλειπόμενα]

- **Λοιποί μετέχοντες στη δίκη:** FUNDO AMBIENTAL, [παρλειπόμενα] Λισσαβόνα.

[παρλειπόμενα]

- **Λοιποί μετέχοντες στη δίκη:** FUNDO DE EFICIÊNCIA ENERGÉTICA, [παρλειπόμενα] Λισσαβόνα.

[παρλειπόμενα]

**

III - Αντικείμενο της κύριας δίκης και πραγματικά περιστατικά

III.A - Αντικείμενο της δίκης

1. Η υπό κρίση διαφορά έχει ως αντικείμενο τη διοικητική απόφαση που εξέδωσε ο καθού φορέας με την οποία υποχρέωσε την προσφεύγουσα να καταβάλει το ποσό των 908 084,00 ευρώ ως αποζημίωση λόγω μη απόδειξης της ανάμειξης βιοκαυσίμων στα καύσιμα που διατέθηκαν προς κατανάλωση κατά το δεύτερο τρίμηνο του 2020, σύμφωνα με το άρθρο 11, παράγραφος 1, του νομοθετικού διατάγματος 117/2010, της 25ης Οκτωβρίου.

*

III.B - Πραγματικά περιστατικά

1. Η προσφεύγουσα είναι επιχείρηση που δραστηριοποιείται στην αγορά καυσίμων στην Πορτογαλία.

2. Έχει φορολογικό καθεστώς εγγεγραμμένου παραλήπτη.
3. Ως τέτοια δεν πληροί τις νόμιμες προϋποθέσεις για την υλική ανάμειξη βιοκαυσίμων στα καύσιμα που διαθέτει προς κατανάλωση στην Πορτογαλία.
4. Στην πραγματικότητα, η προσφεύγουσα αγοράζει τα καύσιμα που διαθέτει στο εμπόριο στην Πορτογαλία από εταιρία εγκατεστημένη στην Ισπανία.
5. Το καύσιμο αυτό περιέχει βιοκαύσιμο, αλλά σύμφωνα με τις διατάξεις της ισπανικής νομοθεσίας.
6. Η προσφεύγουσα δεν προσκόμισε ούτε στον καθού φορέα ούτε στο πλαίσιο της προκείμενης διαδικασίας κανένα αποδεικτικό έγκρισης εκ μέρους της Ευρωπαϊκής Επιτροπής του εθελοντικού συστήματος πιστοποίησης της οντότητας από την οποία αγοράζει τα καύσιμα στην Ισπανία.
7. Διαπιστώθηκε η διάθεση προς κατανάλωση από την προσφεύγουσα 7 582 τόνων καυσίμων κατά το δεύτερο τρίμηνο του 2020.
8. Δεν διέθετε στον λογαριασμό της κανένα πιστοποιητικό βιοκαυσίμου, μέθοδος που χρησιμοποιείται για την απόδειξη της τήρησης της υποχρέωσης ανάμειξης, ενώ έπρεπε να διαθέτει τουλάχιστον 758 πιστοποιητικά, δεδομένου ότι, κατά την κρίσιμη ημερομηνία [δεύτερο τρίμηνο του 2020], ήταν υποχρεωμένη σε ανάμειξη 10 % βιοκαυσίμων.
9. Κατά συνέπεια, της επιβλήθηκε η προσβαλλόμενη στο πλαίσιο της διαδικασίας αυτής χρηματική αποζημίωση.
10. Η υποχρέωση ανάμειξης απορρέει από τη διάταξη του άρθρου 11, παράγραφος 1, του νομοθετικού διατάγματος 117/2010, της 25ης Οκτωβρίου 2010. Δεν προκύπτει η γνωστοποίηση στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή κανενός σχεδίου της νομοθεσίας αυτής πριν από τη δημοσίευση και τη θέση της σε ισχύ.

IV - Σχετικές διατάξεις του εθνικού δικαίου και του δικαίου της Ένωσης

IV.A - Σχετικές διατάξεις του εθνικού δικαίου

1. Άρθρο 11, παράγραφος 1, του νομοθετικού διατάγματος 117/2010, της 25ης Οκτωβρίου 2010, όπως τροποποιήθηκε με το νομοθετικό διάταγμα 6/2012, της 17ης Ιανουαρίου 2012 [το οποίο τροποποιήθηκε μεταγενέστερα με το νομοθετικό διάταγμα 8/2021, της 20ής Ιανουαρίου 2021, μη εφαρμοστέο στη διαδικασία αυτή], το οποίο έχει ως εξής:

«7 - Οι οντότητες που διαθέτουν προς κατανάλωση καύσιμο αυτοκίνησης με την υποβολή των δηλώσεων διάθεσης προς κατανάλωση σύμφωνα με τις

διατάξεις του κώδικα ειδικών φόρων κατανάλωσης, ο οποίος θεσπίστηκε με το νομοθετικό διάταγμα 73/2010, της 21ης Ιουνίου 2010, όπως τροποποιήθηκε με τον νόμο 55-Α/2010, της 31ης Δεκεμβρίου 2010, αποκαλούμενες χάριν συντομίας οντότητες υπόχρεες σε ανάμειξη, οφείλουν να συμβάλλουν στην επίτευξη των στόχων ανάμειξης βιοκαυσίμου στα ακόλουθα ποσοστά, σε ενεργειακό περιεχόμενο, σε σχέση με τις ποσότητες καυσίμων αυτοκίνησης που έχουν διαθέσει προς κατανάλωση, με εξαίρεση το υγραέριο (GPL) και το φυσικό αέριο.

- α) 2011 και 2012 - 5,0 %·
- β) 2013 και 2014 - 5,5 %·
- γ) 2015 και 2016 - 7,5 %·
- δ) 2017 και 2018 - 9,0 %·
- ε) 2019 και 2020 - 10,0 %.»

IV.B - Σχετικές διατάξεις του δικαίου της Ένωσης

1. Οδηγία 98/34/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 22ας Ιουνίου 1998 ¹ [που ίσχυε κατά την ημερομηνία δημοσίευσης της σχετικής εθνικής νομοθεσίας, αλλά καταργήθηκε μεταγενέστερα με την οδηγία (ΕΕ) 2015/1535 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 9ης Σεπτεμβρίου 2015]:
 - άρθρο 1, σημεία 1 έως 3·
 - άρθρο 8, παράγραφος 1·
 - άρθρο 10, παράγραφος 1.
2. Οδηγία 98/70/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 13ης Οκτωβρίου 1998 ² [όπως τροποποιήθηκε με τις οδηγίες 2009/30/ΕΚ και (ΕΕ) 2015/1513]:
 - α. άρθρο 7α, παράγραφος 2, το οποίο προστέθηκε με την οδηγία 2009/30/ΕΚ.
3. Οδηγία 2009/30/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 23ης Απριλίου 2009 ³, με την οποία τροποποιείται η οδηγία 98/70/ΕΚ:

¹ <http://data.europa.eu/eli/dir/1998/34/oj>

² <http://data.europa.eu/eli/dir/1998/70/2018-12-24>

³ <http://data.europa.eu/eli/dir/2009/30/oj>

α. άρθρο 4, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο.

4. Οδηγία (ΕΕ) 2015/1513 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 9ης Σεπτεμβρίου 2015⁴, για την τροποποίηση της οδηγίας 98/70/ΕΚ και για την τροποποίηση της οδηγίας 2009/28/ΕΚ:

α. άρθρο 4, παράγραφος 1.

5. Οδηγία 2009/28/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 23ης Απριλίου 2009⁵, σχετικά με την προώθηση της χρήσης ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές και την τροποποίηση και τη συνακόλουθη κατάργηση των οδηγιών 2001/77/ΕΚ και 2003/30/ΕΚ [η οποία καταργήθηκε μεταγενέστερα με την οδηγία (ΕΕ) 2018/2001]:

α. άρθρο 3, παράγραφος 4.

**

V - Λόγοι για τους οποίους το αιτούν δικαστήριο διατηρεί αμφιβολίες ως προς την ερμηνεία του δικαίου της Ένωσης

1. Η αναγκαιότητα υποβολής της παρούσας αιτήσεως προδικαστικής αποφάσεως στηρίζεται στις αμφιβολίες που δημιουργεί η ερμηνεία που προτείνει η προσφεύγουσα σχετικά με την υποχρέωση που απορρέει από τις διατάξεις του άρθρου 8, παράγραφος 1, της οδηγίας 98/34/ΕΚ, που ίσχυε κατά την ημερομηνία δημοσίευσης του νομοθετικού διατάγματος 117/2010, της 25ης Οκτωβρίου 2010.
2. Ο κανόνας του άρθρου 11, παράγραφος 1, του νομοθετικού διατάγματος 117/2010, της 25ης Οκτωβρίου 2010, όπως εφαρμόζεται στη διαδικασία, δηλαδή όπως διαμορφώθηκε με την τροποποίηση που επέφερε το νομοθετικό διάταγμα 6/2012, της 17ης Ιανουαρίου 2012 (καθόσον μεταγενέστερα επίσης τροποποιήθηκε με το νομοθετικό διάταγμα 8/2021, της 20ής Ιανουαρίου 2021) παρατέθηκε ανωτέρω.
3. Επομένως, ο επίμαχος κανόνας ορίζει μόνον τα ποσοστά ανάμειξης βιοκαυσίμων, χωρίς να προσδιορίζει επακριβώς κανένα τεχνικό χαρακτηριστικό της εν λόγω ανάμειξης.
4. Κατά τα λοιπά, ο κανόνας αποσκοπεί στην εφαρμογή του άρθρου 1, παράγραφος 5, της οδηγίας 2009/30/ΕΚ, με την οποία προστέθηκε το άρθρο 7α στην οδηγία 98/70/ΕΚ [από την παράγραφο 2 του εν λόγω άρθρου 7α απορρέει η υποχρέωση των κρατών μελών να απαιτούν από τους

⁴ <http://data.europa.eu/eli/dir/2015/1513/oj>

⁵ <http://data.europa.eu/eli/dir/2009/28/oj>

- προμηθευτές να μειώσουν όσο το δυνατόν πιο σταδιακά τις εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου κύκλου ζωής κατά 10 % έως τις 31 Δεκεμβρίου 2020], ακολουθώντας τον γενικό στόχο του άρθρου 3, παράγραφος 4, της οδηγίας 2009/28/EK.
5. Συνεπώς, η πρώτη αμφιβολία που τίθεται εν προκειμένω είναι ακριβώς αν ο ορισμός του ποσοστού ανάμειξης βιοκαυσίμων πρέπει ή όχι να θεωρηθεί «τεχνικός κανόνας» για την εφαρμογή της οδηγίας 98/34/EK, ιδίως, αν πρέπει ή όχι να θεωρηθεί «άλλη απαίτηση», πράγμα που συνεπάγεται την ερμηνεία του άρθρου 1, παράγραφος 3, σε συνδυασμό με την ερμηνεία του άρθρου 8, παράγραφος 1, της εν λόγω οδηγίας, υπό το πρίσμα του άρθρου 7α, παράγραφος 2, της οδηγίας 98/70/EK, το οποίο προστέθηκε με την οδηγία 2009/30/EK.
 6. Εξάλλου, πέραν του ζητήματος που έθεσε η προσφεύγουσα, ανακύπτουν επίσης και άλλα ζητήματα σχετικά με τη δυνατότητα αποκλεισμού της εφαρμογής του άρθρου 8, παράγραφος 1, της οδηγίας 98/34/EK.
 7. Κατά πρώτον, το ζήτημα αν ο επίμαχος κανόνας εθνικού δικαίου εμπίπτει στην εξαίρεση που προβλέπεται στην παράγραφο 1 του άρθρου 8 της οδηγίας 98/34/EK, η οποία αναφέρεται στην εξαίρεση των περιπτώσεων κατά τις οποίες πρόκειται «απλώς για αυτούσια μεταφορά ενός [...] ευρωπαϊκού προτύπου».
 8. Περαιτέρω, το ζήτημα αν εμπίπτει ο κανόνας εθνικού δικαίου στη διάταξη του [άρθρου 10], παράγραφος 1, τρίτη περίπτωση, της οδηγίας 98/34/EK, λαμβανομένων ιδίως υπόψη του άρθρου 4, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, της οδηγίας 2009/30/EK, και του άρθρου 4, παράγραφος 1, της οδηγίας (ΕΕ) 2015/1513.
 9. Ειδικότερα, εγείρονται αμφιβολίες ερμηνείας ως προς το αν οι διατάξεις αυτές μπορούν να θεωρηθούν «ρήτρ[ες] διασφάλισης που προβλέπονται σε κοινοτικές πράξεις αναγκαστικού χαρακτήρα», στο μέτρο που φαίνεται να υποδηλώνουν ότι το κράτος μέλος υποχρεούται απλώς να γνωστοποιήσει στην Επιτροπή τις εθνικές διατάξεις που θεσπίζονται δυνάμει των οδηγιών αυτών, χωρίς, ωστόσο, να απαιτείται γι' αυτό καμία γνωστοποίηση του σχεδίου τέτοιων κανόνων.
 10. Αν δεν έχει ήδη επιλυθεί βάσει της απάντησης που δόθηκε στα ήδη τεθέντα ζητήματα, ανακύπτει και άλλη ερμηνευτική αμφιβολία σχετικά με τις συνέπειες που προκαλούνται από την παράβαση της υποχρέωσης γνωστοποίησης του σχεδίου κανόνα.
 11. Ειδικότερα, τίθεται το ζήτημα αν οικονομικός φορέας μπορεί να επικαλεστεί ότι οι διατάξεις της εθνικής νομοθεσίας καθίστανται ανεφάρμοστες λόγω μη τήρησης του άρθρου 8, παράγραφος 1, της οδηγίας 98/34/EK, με συνέπεια να μην εφαρμόζεται στην περίπτωση του η υποχρέωση ανάμειξης βιοκαυσίμων.

12. Στην πραγματικότητα, για την απόφαση που πρόκειται να εκδοθεί στην υπό κρίση διαφορά, κρίσιμο είναι να διευκρινιστεί αν στη συγκεκριμένη κατάσταση, οικονομικός φορέας μπορεί να επικαλεστεί την εν λόγω παράβαση, προκειμένου, κατά κάποιον τρόπο, να μην υποβληθεί στην υποχρέωση ανάμειξης, η οποία, εφόσον έχει μεταφερθεί στο εθνικό δίκαιο, στην πραγματικότητα ερείδεται στις προπαρατεθείσες διατάξεις του δικαίου της Ένωσης.
13. Είναι γνωστό ότι το Δικαστήριο έχει ήδη αποφανθεί στο παρελθόν επί του προβλήματος αυτού, αλλά πάντοτε σε σχέση με διαφορετικούς τομείς.
14. Πράγματι, ο λόγος που μας οδηγεί να θέσουμε υπό αμφισβήτηση την ερμηνευτική γραμμή που προτείνει στην υπό κρίση διαφορά η προσφεύγουσα (την προαναφερθείσα μη εφαρμογή της εθνικής διάταξης) [είναι ότι] θα οδηγούσε σε γενικευμένη παράβαση της υποχρέωσης ανάμειξης βιοκαυσίμων, διακυβεύοντας όχι μόνον τον εθνικό στόχο, αλλά και τον ίδιο τον ευρωπαϊκό στόχο για τη μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου και την προώθηση ανανεώσιμων πηγών ενέργειας.
15. Τα ανωτέρω οδηγούν στο συμπέρασμα, συναφώς, ότι θα διακυβεύονταν οι πρωταρχικοί στόχοι στον τομέα του περιβάλλοντος, όπως αυτοί διατυπώνονται στο άρθρο 191 της Συνθήκης.
16. Μέχρι σήμερα το Δικαστήριο δεν έχει αποφανθεί επί της προαναφερθείσας μη εφαρμογής της εθνικής νομοθεσίας σε κανέναν τομέα παρόμοιο με τον επίμαχο εν προκειμένω.
17. Στην πραγματικότητα, σύμφωνα με την αναζήτηση που πραγματοποίησε το αιτούν δικαστήριο, το Δικαστήριο αποφάνθηκε επί παρόμοιου θέματος μόνον με την απόφαση που εξέδωσε επί της υπόθεσης C-26/11, της 31ης Ιανουαρίου 2013⁶. Ωστόσο, κατά την άποψη του αιτούντος δικαστηρίου, το Δικαστήριο δεν αποφάνθηκε ρητώς επί της φύσης του ορισμού του ποσοστού βιοκαυσίμων, λαμβάνοντάς τον μόνο ως προϋπόθεση, δεδομένου ότι σε εκείνη την υπόθεση έκρινε ότι δεν απαιτούνταν εκ νέου γνωστοποίηση διότι το οικείο κράτος μέλος είχε ήδη γνωστοποιήσει ένα πρώτο σχέδιο και είχε συμπεριλάβει μεταγενέστερα τις προτάσεις της Επιτροπής στην αντίστοιχη νομοθεσία (εξάλλου, η επίμαχη σε εκείνη την υπόθεση νομοθεσία είχε διαφορετική εμβέλεια από την επίμαχη εν προκειμένω, καθόσον δεν προέβλεπε μόνο το ποσοστό βιοκαυσίμου που έπρεπε να αναμειχθεί).
18. Λαμβανομένων υπόψη των εκτεθέντων στην προηγούμενη σκέψη το αιτούν δικαστήριο εκτιμά ότι δεν μπορεί να γίνει δεκτή η ύπαρξη προηγούμενης σαφούς και μη διφορούμενης απόφασης που να καθιστά δυνατή τη μη

⁶ EU:C:2013:44

υποβολή αιτήσεως προδικαστικής αποφάσεως σχετικά με τα εκτεθέντα ζητήματα.

19. Για τους λόγους αυτούς το αιτούν δικαστήριο υποβάλλει την υπό κρίση αίτηση προδικαστικής αποφάσεως.

VII - Άλλες πληροφορίες

1. Η παρούσα διαδικασία έχει επείγοντα χαρακτήρα στο πλαίσιο του εθνικού δικαίου.
2. Υπάρχουν και άλλες ένδικες διαφορές επί του ίδιου θέματος καθόσον η εκκαθάριση των αποζημιώσεων είναι τριμηνιαία, οι οποίες εκκρεμούν εν αναμονή της ενδεχόμενης έκδοσης απόφασης επί των τεθέντων ζητημάτων, επομένως, η υποβολή της παρούσας αιτήσεως καθίσταται αναγκαία και για τον λόγο αυτόν.

ΠΡΟΔΙΚΑΣΤΙΚΑ ΕΡΩΤΗΜΑΤΑ

Για τους ανωτέρω λόγους υποβάλλονται στο Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης τα ακόλουθα προδικαστικά ερωτήματα δυνάμει του άρθρου 267 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης:

1. Έχει το άρθρο 1, σημείο 3, της οδηγίας 98/34/EK την έννοια ότι εμπίπτει στην έννοια της «άλλη[ς] απαίτησ[ης]», για τους σκοπούς του άρθρου 8, παράγραφος 1, της ίδιας οδηγίας, ο ορισμός του ποσοστού βιοκαυσίμων που, σύμφωνα με το άρθρο 7α της οδηγίας 98/70/EK, το οποίο προστέθηκε με την οδηγία 2009/30/EK και, σε συμφωνία με τον σκοπό που εξαγγέλλεται στο άρθρο 3, παράγραφος 4, της οδηγίας 2009/28/EK, ορισμένος οικονομικός φορέας πρέπει να αναμειγνύει με τα καύσιμα που διαθέτει στο εμπόριο, όπως συμβαίνει στην περίπτωση της επίμαχης εθνικής νομοθεσίας;
2. Έχει το άρθρο 8, παράγραφος 1, της οδηγίας 98/34/EK, και, ειδικότερα, η φράση «εκτός εάν πρόκειται απλώς για αυτούσια μεταφορά ενός διεθνούς ή ευρωπαϊκού προτύπου», την έννοια ότι αποκλείει κανόνα εθνικού δικαίου ο οποίος ορίζει τα ποσοστά ανάμειξης βιοκαυσίμων σύμφωνα με το άρθρο 7α, παράγραφος 2, της οδηγίας 98/70/EK, το οποίο προστέθηκε με την οδηγία 2009/30/EK, σε συμφωνία με τον σκοπό που εξαγγέλλεται στο άρθρο 3, παράγραφος 4, της οδηγίας 2009/28/EK;
3. Έχουν οι διατάξεις του άρθρου 4, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, της οδηγίας 2009/30/EK, καθώς και του άρθρου 4, παράγραφος 1, της οδηγίας (ΕΕ) 2015/1513, την έννοια ότι πρόκειται για ρήτρες διασφάλισης που προβλέπονται σε κοινοτικές πράξεις αναγκαστικού χαρακτήρα κατά την έννοια του άρθρου 10, παράγραφος 1, τρίτη περίπτωση, της οδηγίας 98/34/EK;

4. Αν η απάντηση στα παραπάνω ερωτήματα δεν καθιστά το ερώτημα αυτό περιττό, έχει το άρθρο 8, παράγραφος 1, της οδηγίας 98/34/ΕΚ, την έννοια ότι καθίσταται ανεφάρμοστη για τον οικονομικό φορέα εθνική διάταξη, όπως η επίμαχη στην υπό κρίση ένδικη διαφορά, η οποία ορίζει το ποσοστό ανάμειξης βιοκαυσίμων κατά μεταφορά του άρθρου 7α, παράγραφος 2, της οδηγίας 98/70/ΕΚ, το οποίο προστέθηκε με την οδηγία 2009/30/ΕΚ;

Braga, στις 14 Σεπτεμβρίου [2021].

Ο Δικαστής,

(Nuno Cerdeira Ribeiro)

[*παραλειπόμενα*]

ΕΓΓΡΑΦΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ